

PFU

NORDLYS arbeider etter Vær Varsomplakatens regler for god presse-skikk. Pressens Faglige Utvalg (PFU) behandler klager mot pressen i presseetiske spørsmål. Adresse: Prinsensgt. 1, postboks 46, sentrum, 0101 Oslo. Telefon 22 40 50 40, telefaks 22 41 19 80.

«Der tiltrængtes et blad som vil være en ærlig talsmann for smaafolks sak»

Alfred Eriksen grunnlegger av Nordlys i 1902

DETTE SKJER

■ Statsminister **Jens Stoltenberg** (bildet) er i Tromsø. Hans skal bl.a. legge ned grunnsteinen for nybygg i Forskningsparken og delta på torgmøte.

■ Klippfiskens dag i Tromsvik.

■ Kaldfjord-dagen med masse aktiviteter.

■ Frp legger fram sitt 100-dagersprogram.

■ Dronning Sonja er til stede ved 200-årsmarkeringen av Det kongelige selskap for Norges vel.

■ FNs generalsekretær Ban Ki-moon starter et firedagers besøk i Norge. Klimautfordringene i nord er et av temaene.

NETTOPP NÅ

Skal du stemme ved kirkevalget?

APROPOS

Velferdsstaten vil tåle eldrebølgen

NRK har fått beregnet hva en god eldreomsorg vil koste om femti år, og har kommet til at enten må skattene eller egenandelene økes dramatisk eller så må ytelsene reduseres. Allerede om fire år begynner problemene, ifølge NRK.

Det som først og fremst vil kjennetegne neste generasjons pensjonister, er at de er friskere og rikere enn noen pensjonistgenerasjon før dem. De kommer til å forbruke mer, reise mer, spare mer og betale mer skatt enn pensjonistene før dem.

Dersom utviklingen fortsetter som i de siste par tiårene, vil antallet eldre over 90 år øke mest. Mange av dem vil trenge tung omsorg. De fleste 70-åringene vil ha rimelig god helse, og mange 80-åringene vil fremdeles være aktive.

Det betyr ikke at eldrebølgen ikke blir utfordrende for velferdsstaten. Utgiftene til pensjoner vil øke dramatisk, men ikke så mye som dersom folketrygden hadde stått uendret. For fremdeles skal vil leve av hverandres arbeid. Men også av noen tusen milliarder kroner på bok.

Tor Axelsen, ANB

OVERFISKE: I løpet av få år er overfisket i Barentshavet redusert med 80 prosent. Mye av årsaken ligger i internasjonalt fiskerisamarbeid.

Fiskerisamarbeid gir resultater

PÅ DEN 3. SIDE

Anne-Kristin Jørgensen Forsker ved Fridtjof Nansens Institutt

For noen år siden skapte russisk overfiske av torsk i Barentshavet store overskrifter i norske aviser. Fiskeridirektoratet anslo at den russiske torskeknoten enkelte år ble overfisket med hele 50%. I dag er situasjonen en annen. Det beregnede overfisket er redusert med over 80% på noen få år.

Hvordan har det vært mulig å snu den negative utviklingen såpass raskt? Noe av forklaringen kan ligge i interne forhold på russisk side, men det viktigste stikkordet er internasjonalt samarbeid.

Svak forvaltning

I en russisk sammenheng fremsto overfisket i Barentshavet som nok så moderat, selv om man legger de norske estimatene (som russisk part bestrider) til grunn. I Stillehavsområdet, der de største russiske fiskeriene foregår, har man i en årrekke slitt med et overfiske av langt større dimensjoner, og enkelte arter er nå fullstendig nedfisket.

En svak russisk fiskeriforvaltning, preget av kompetansestrid og korrupsjon, har forsterket problemene snarere enn å løse dem. På grunn av stadige endringer i regelverket, ikke minst når det gjelder kvotefordeling, har fiskerne operert etter slagordet: Fisk så mye du kan i dag, for ingen vet hva som skjer i morgen!

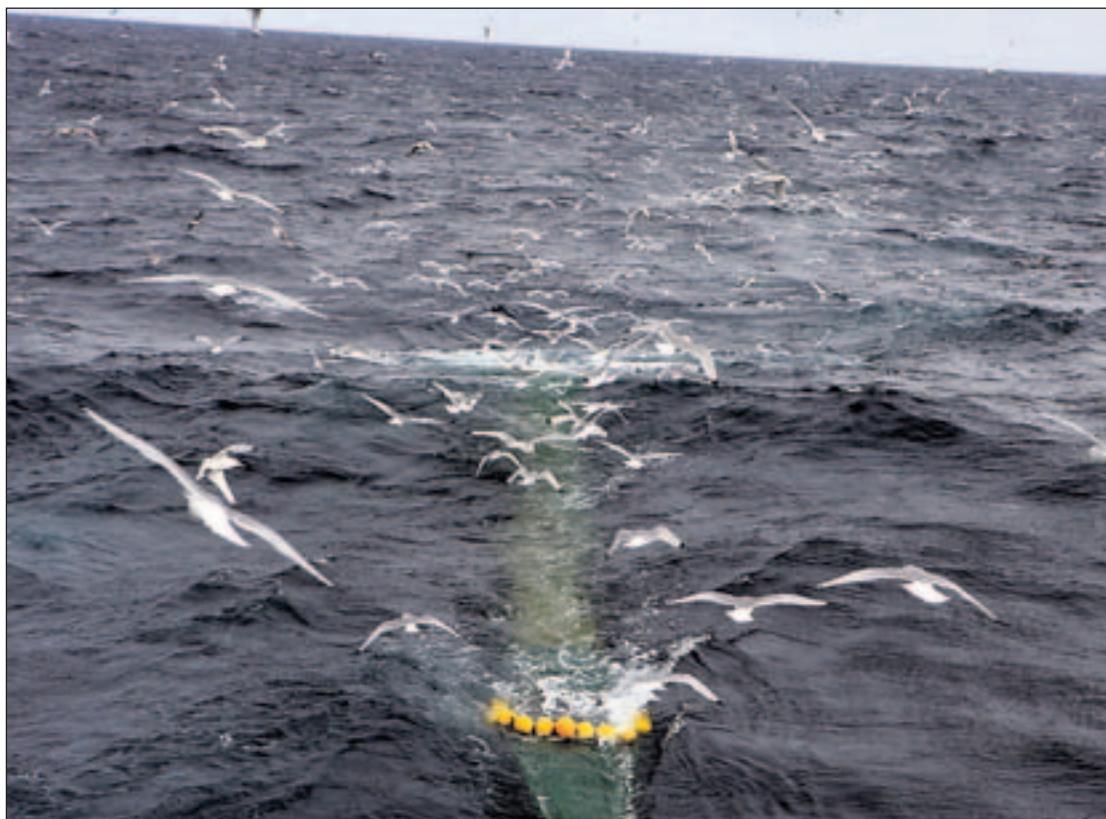
Lønnsomt og mulig

Tidlig på 90-tallet var det mange paralleller mellom de russiske fiskeriene i Barentshavet og i Stillehavet. Etter det politiske systemskiftet ble fiskeriene i de to regionene sterkt orientert mot eksport. Hovedinnsatsen ble rettet mot såkalte «valutaarter» som er etterspurt og godt betalt på det internasjonale markedet. Russisk torsk og hyse fra Barentshavet ble landet og solgt i Norge, mens fiskeflåten i Stillehavsområdet leverte pollock og kongekrabbe til Japan og Korea.

De raske endringene i den russiske økonomien og i fiskeflåtenes leveringsmønster innebar at det ble både lønnsomt og mulig å overfiske kvotene i stor stil – og det var nettopp dette som skjedde, både i Barentshavet og i Stillehavet.

Det er antakelig lenge til den russiske fiskeriforvaltningen kan friskmeldes, men tendensen er likevel gledelig.

BARENTSHAVET: Det internasjonale fiskerisamarbeidet er trolig en viktig årsak til at det russiske overfisket i Barentshavet er kraftig redusert i løpet av de siste årene. Illustrasjonsfoto: Ole Åsheim

Felles forvaltning

Den videre utviklingen gikk imidlertid i ulike retninger i de to områdene. I Barentshavet forvalter Norge og Russland fisken i fellesskap, og da det i 1992 ble avdekket at det foregikk et stort overfiske av torsk, innledet de to statene et tett samarbeid. Norske myndigheter sendte informasjon til Russland om russiske landinger i Norge, slik at russiske kolleger fikk oversikt over hvor mye hvert enkelt fartøy fisket.

Dette samarbeidet gikk ikke alltid knirkefritt, og i perioder strevde man fra norsk side med å få den russiske parten til å følge opp.

Innad i Russland har imidlertid kontrollsamarbeidet med Norge hele tiden blitt fremholdt som et eksempel til etterfølgelse – ikke minst i forhold til fiskeriene i Stillehavet.

Her er det i følge offisielle russiske fremstillinger Russland som har presset på for å intensivere samarbeidet, mens Japan og Korea angivelig har sett seg best tjent med en fortsatt flom av billig, ulovlig fangst av russisk fisk.

Norge ble pådriver

Den «andre bølgen» av russisk overfiske i Barentshavet kom tidlig på 2000-tallet, i etterkant av nye endringer i leveringsmønsteret: Russiske fiskere begynte i økende grad å lande torsk og hyse i havner på det europeiske kontinentet. Nå

kunne problemene knapt håndteres gjennom norsk-russiske anstrengelser alene, siden fisken ble landet i tredjeland.

Norske myndigheter valgte derfor å bli pådriver i en prosess som førte til at Den nordøst-atlantiske fiskerikommisjonen (NEAFC) i 2007 innførte en ordning for såkalt havnestatskontroll. Dette innebar at alle medlemsland som mottok fisk fra utenlandske fartøyer pliktet å utveksle informasjon med flaggstaten for å forsikre seg om at fisken var fanget på lovlig vis og innenfor gjeldende kvoter.

Denne ordningen har antakelig bidratt sterkt til at overfisket igjen synes å være på retur – og det er i dag NEAFC-samarbeidet russiske myndigheter først og fremst trekker frem når de diskuterer kontrollspørsmål med sine japanske og koreanske kolleger.

Samarbeid nytter

Hovedpoenget i denne korte

fremstillingen er at internasjonalt samarbeid nytter.

Tross tidvis nøling og motvilje fra den russiske part, er det ingen tvil om at fellesinnsatsen mot overfisket er i Russlands interesse – på samme måte som det antakelig var en god ting for Norge at Sovjetunionen presset på for å få den norske part til å holde seg innenfor vedtatte totalkvoter på torsk på 80-tallet.

De siste årene har det også skjedd positive ting internt på russisk side. Regjeringen har engasjert seg mer i fiskeripolitikken enn før, regelverket har blitt mer konsistent, og ikke minst – det ser ut til at det i større grad enn før omsettes i praksis.

Det er antakelig lenge til den russiske fiskeriforvaltningen kan friskmeldes, men tendensen er likevel gledelig. Med orden i eget hus vil Russland lettere kunne lykkes i sin ambisjon om å eksportere suksessen med havnestatskontroll fra Barentshavet til Stillehavet.

JA ELLER NEI TIL OLJEVIRKSOMHET UTENFOR LOFOTEN, VESTERÅLEN OG SENJA?

Debattmøte på Clarion Hotel Bryggen i Tromsø, mandag 31. august kl. 19.00.

Deltakere:

Anne Marit Bjørnflaten, Ap
Øyvind Korsberg, Frp
Lena Jensen, SV
Elisabeth Aspaker, Høyre
Roar Sollied, Venstre
Irene Lange Nordahl, Sp

Mariam Rapp, KrF
Jens Ingvald Olsen, Rødt
Njål Kvendseth, Miljøpartiet De Grønne

Møteleder: John Gustavsen

Åpent for spørsmål fra publikum.

Arrangør:
Folkeaksjonen oljefritt Lofoten og Vesterålen

